

FOLKPARTIETS RIKSORGANISATION

FOLKPARTIETS VALMANIFEST

inför 1973 års val

Antaget av partistyrelsen vid sammanträde i Örebro 10/8 1973

1973 års val gäller vad för slags samhälle vi skall leva i. Skall Sverige bli alltmer toppstyrt? Eller skall vi ha ett liberalt samhälle där makten och inflytandet sprids till de många och där det finns plats för initiativ och personligt ansvar.

De senaste tre årens socialdemokratiska styre med kommunisternas stöd har gjort det kärvt och bekymmersamt för många människor. Många har fått gå arbetslösa. Tillväxten av våra samlade resurser har varit skral. Priserna har stigit kraftigt. Skatterna har pressat hårt.

Det hade inte behövt vara så. En liberalt inriktad politik skulle ha gett ett annat resultat.

Och det är en sådan politik som nu krävs. En politik som kan ta fram nya resurser - och utnyttja dem som finns. Ur tro på framtiden kommer satsningar som ger nya jobb.

En hygglig produktionstillväxt är nödvändig. Den gör det möjligt för oss att utveckla vår sociala omvårdnad och brygga över ekonomiska och sociala klyftor. Då måste vi verkligen ta vara på viljan att arbeta och att göra sitt bästa. Arbetslösheten måste bekämpas och tryggheten i jobbet säkras. Det måste löna sig att arbeta.

Tillväxten får inte åstadkommas på bekostnad av mänskliga värden. Människor får aldrig betraktas bara som insatt arbetskraft - arbetslivets demokratisering måste målmedvetet genomföras. Ansvaret för miljön får inte svikas.

De andliga och etiska värden som kristen kultur och humanistisk livssyn skapar skall bevaras och aktas som omistliga grundvalar för ett gott samhälle.

Världens försörjningsläge har dramatiskt tillspetsats. Vi får inte dra oss undan vårt ansvar för de folk som lever under ett ständigt hot att inte ha mat för dagen. Solidariteten med de fattiga folken måste stärkas och visas i handling.

Den socialliberala kursen är lagd i folkpartiets nya partiprogram. I det följande redovisas i anslutning till programmet politiska föresatser på några av de områden som i särskild grad kräver handling under den kommande valperioden. De har anknytning till de fem huvudkrav folkpartiet ställer i 1973 års val: Det måste löna sig att arbeta, Trygghet i jobbet, Sprid makt och ansvar, Rättvisa åt kvinnorna och En mänskligare miljö.

- 1 Den ekonomiska politiken måste bättre utnyttja de instrument som finns för en effektiv dämpning av konjunktursvängningarna. Nya jobb skall fram genom en näringspolitik som ger företagen goda chanser att utvecklas och som stimulerar till ny företagsamhet. Enskilt sparande skall stimuleras. Centralstyrning och förstatligande avvisas.
- 2 Skattesystemet läggs om så att marginalsatterna sänks för inkomsttagare med vanliga inkomster. Skattesystemet skall inflationsskyddas. Nya regler för familjestödet skall förhindra orimliga marginaleffekter. Statsbidrag skall ge kommunerna möjligheter att införa enhetliga daghemsavgifter. Genom ändringar i skatte- och bidragssystemet skall pensionärerna få behålla mer av sina extra inkomster. Den faktiska sambeskattnings orättvisor skall avskaffas. Skattefuskar och skatteflykt skall bekämpas effektivt.
- 3 Kamp mot inflationen. Matpriserna hålls nere genom att momsfördyringen på

- viktigare livsmedel steg för steg tas bort.
- 4 Bättre hushållning med offentliga medel. Noggrann långtidsplanering och prioritering. En parlamentarisk besparingskommission tillsätts.
 - 5 En stabiliseringskonferens kallas in med representanter för arbetsmarknadens parter, regering och riksdag. Ett ekonomiskt-socialt råd inrättas.
 - 6 Mindre och medelstora företag ges rätt att göra skattefria avsättningar i särskilda trygghetsfonder. Det ger styrka i svåra lägen och alltså tryggare anställning. Löntagarna skall vara med och bestämma om fondernas användning.
 - 7 AP-fonderna får inte användas i socialistiskt syfte. AP-medlen slussas ut till näringslivet i decentraliserade former. En utredning tillsätts med uppgift att utarbeta ett system som ger löntagarna andel i företagens långsiktiga sparande. Ett sådant system skall gynnas genom skattelättnader för den som deltar i det.
 - 8 Konkurrenslagstiftningen skall ses över och skärpas så att monopolistiska tendenser effektivare kan bekämpas.
 - 9 Ökad satsning på utbildning och fortbildning inom arbetsmarknadspolitiken. Särskilda satsningar skall göras för handikappade och andra svårplacerade grupper på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingarna skall rustas upp, så att de får större möjligheter att förmedla platser över hela landet. Lediga platser i företag med mer än 10 anställda skall anmälas till förmedlingarna. En ny sysselsättningsutredning tillsätts.
 - 10 Transportstödet skall byggas ut. Flyg-, tåg- och teletaxor för längre avstånd sänks. Löneskatten tas bort i inre stödområdet och sänks till hälften i den övriga delen av stödområdet. Speciell uppmärksamhet skall ägnas Gotlands särpräglade trafikproblem. Människan i glesbygd har rätt att kräva garantier för att erforderlig service finns tillgänglig.
 - 11 Löntagarna skall ha medbestämmande på alla nivåer i arbetslivet. Det gäller såväl offentlig som enskild tjänst. De anställda skall ha lika mycket att säga till om i fråga om arbetsmiljön som arbetsgivaren. Företagsnämnder bör ges huvudansvaret för bl a företagshälsovården. Större resurser måste sättas på arbetarskydd och yrkesinspektion. Arbetsmiljölagstiftningen skall skärpas steg för steg.
 - 12 Lagfäst anställningsskydd. En allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring skall införas.
 - 13 En sänkt och rörlig pensionsålder skall införas. Arbetslivet bör utvecklas så att det går att värva yrkesarbete och studier. Större möjligheter till deltid och flexibel arbetstid. De sociala förmånerna för deltidsarbetande förbättras. Rätt till ledighet för studier. Det studiesociala systemet för vuxenstudier byggs ut samtidigt som studiemedelssystemet reformeras.
 - 14 Medborgarnas fri- och rättigheter skall skyddas i lag. Den enskildes integritet i datasamhället skall värnas. En dataombudsman skall tillsättas.
 - 15 Åsiktsfriheten skall tryggas. Nej till alla försök till statlig dirigerings- och opinionsbildning. Reklam- och annonsskatten skall tas bort och presstödet göras mer rättvist.
 - 16 Avdragsrätt vid beskattning för gåvor till ideella och humanitära ändamål skall införas.
 - 17 Insynen i regeringens och riksdagens arbete måste öka. Riksdagens utskott skall ges rätt att ordna offentliga utfrågningar.
 - 18 En verklig länsdemokrati skall skapas. Delar av den statliga beslutsrätten skall

decentraliseras. Den regionala samhällsplaneringen förankras i folkvalda regionala beslutsorgan - landstingen.

- 19 Kommunallagen skall ändras så att direktvalda kommunalråd kan komma till stånd. En ordentlig insyn i de kommunala bolagen säkras. Planlagstiftningen skall reformeras så att medborgarna ges bättre chanser att påverka besluten om bl a boendemiljön.
- 20 Den starka detaljregleringen inom skolväsendet måste upphöra. Kommuner och skolenheter skall få större möjligheter att fritt disponera sina resurser. Lärare och elever ges större utrymme för pedagogisk variation.
- 21 Rättvisa åt kvinnorna är ett viktigt mål för en liberal politik. Det betyder också ökad valfrihet för män och kvinnor. En lagstiftning mot könsdiskriminering skall införas. Likalönsprincipen bör genomföras fullt ut.
- 22 Hemmarnas sociala villkor måste förbättras. De som arbetar hemma med vårdande uppgifter bör få ATP-poäng och rimligare sjukersättning. Hemmarnastödet måste utgå även till dem som har låga inkomster.
- 23 Principerna för omskolningsbidrag och studiebidrag måste göras om, så att prövningen mot makes inkomst inte påverkar bidragets storlek. Män och kvinnor skall ha lika sociala förmåner. En allmän egenpension bör införas som ger var och en en möjlighet att bygga upp ett eget pensionskydd.
- 24 Miljöpolitiken skall bli övergripande. Inga beslut får fattas utan att man ingående har klarlagt effekterna på miljön. Återanvändning av material måste stimuleras. Slit och släng-principen måste bekämpas. Miljöavgifter skall användas som komplement till andra styrmedel.
- 25 Miljön tillhör alla. Enskilda och ideella föreningar måste ges bättre chanser att hävda sig mot myndigheter, företag och andra intressenter som vill göra ingrepp i miljön. Besvärsrätten måste utvidgas.
- 26 Ett effektivt skydd mot oljekatastrofer måste snabbt byggas ut. Totalt förbud mot oljeutsläpp är nödvändigt. Mottagningsanordningar för oljespill måste byggas ut.
- 27 Allmänna bullernormer skall införas.
- 28 Stopp för utbyggnad av hittills orörda älv- och sjösystem.
- 29 Ett institut för studier och analyser av energi och säkerhetsproblem bör inrättas. Det skall vara helt oberoende gentemot statsmakter och producentintressen. Ett energisparprogram bör fastställas. Mer fakta om kärnkraften och dess risker samt alternativa möjligheter att klara energiförsörjningen skall redovisas innan nya beslut om kärnkraftsutbyggnad tas.
- 30 En fri och obunden miljö- och framtidsforskning är nödvändig. Den får ej bindas till regeringens kansli.
- 31 Bygg som människor vill bo. En ökad andel småhus och låga flerfamiljshus är nödvändig. Nya bostadsområden måste utformas i nära kontakt med de bostadssökande. De sociala kraven skall vara med från början i bostadsplaneringen. Större hänsyn måste tas till de ensamståendes bostadsproblem. Statliga bidrag och lån till olika former av servicelokaler bör samordnas med den ordinarie bostadslånegivningen. Byggnadskostnaderna måste pressas genom konsekvent tillämpad anbudskonkurrens, som bör sättas upp som villkor för statlig långivning.
- 32 Ökad säkerhet byggs in i trafikmiljön, med särskild uppmärksamhet fäst på riskerna för barnen. Kollektivtrafiken främjas. Radikala satsningar för en förnyelse av SJs

trafikpolitik med bl a snabbtåg och ökad service. Större hänsyn tas till cyklisterna i trafikplaneringen.

33 En mänskligare miljö förutsätter att medborgarnas rättsliga trygghet till person och egendom säkras. Ökat ekonomiskt stöd skall utgå till organisationer som arbetar bland ungdom i förebyggande syfte.

Var och en som tänker liberalt har i valhandlingen en given möjlighet att främja det liberala samhället - genom att rösta på folkpartiet.